

Csapat neve:
Csapattagok neve:
Iskola neve, címe, telefonszáma:
Felkészítő tanár neve, telefonszáma:

„KIBŐL LESZ AZ ERDÉSZ?” FELADATLAP 2019.

1. Az Országos Erdészeti Egyesület által megszervezett internetes szavazás nyertese, az év fája 2019 -ben:

E fajról olvashattok állításokat, de nektek kell eldöntenetek, hogy igazak vagy hamisak-e. Ha az állítás több részletében is igaz, de tartalmaz hamis elemet is, az egészet hamisnak kell tekinteni. Elég, ha I és H betűt írtok az állítás elé.

.... Igazi jó bor csak a belőle készült hordókban érhet, de külső terekben és épületekben egyaránt felhasználható. Legkeresettebb bútorfá.

.... Mészkedvelő, fény- és melegigényes faj.

.... Magoncának első öt levélkéje alkotja az erdészcsillagot.

.... Héjkérgében és fájában sok a csersav.

.... 4-7 virága bogernyő virágzatban áll össze.

.... A magyarság fájának is tartják.

.... Jellemzően a középhegységi erdőszegélyek növénytársulásában fordul elő mészkö és dolomit alapkőzetben.

.... Termete alacsony, általában 3-7 méterre nő meg.

.... A Sóstói-erdőben ebből a fajból él a legtöbb.

.... Magassága a 45 métert is elérheti.

.... Nagyon hosszú életkort is megélhet. Legöregebb hazai példánya több mint 700 éves, a Hédervári kastély kápolnája mellett található.

... A világon millió szám nevelik csemetéit, hogy azokra gyümölcsöt termő cseresznyét és meggyet szemezzenek.

... Virágai édes illatúak, 5 fehér szíromlevéllel áprilisban nyílnak.

... Szilárdsága, tartóssága miatt a hosszú élet, a korlátlan erő, az istenségek jelképe.

... Az arab és török népek már az ősidőkben gyógy- és fűszernövényként hasznosították, magbele ma is sütemények, likőrök ízesítője.

... Leveli karéjosak, csúcsuk lekerekített.

... Kertészeti, gyümölcstermesztési jelentősége jóval meghaladja az erdészetit.

... Fényigényes, terebélyes koronájú.

... Termései hosszú nyélen, kettesével, hármásával helyezkednek el, erről kapta a faj a nevét.

... Alacsonyan szétterülő, sűrűn ágas cserje vagy kisebb fa.

... Tojásdad, lekerekített vállú leveleit hosszú levélnyél tartja.

... Üde, nedves talajt kíván.

... Fájának kellemes illata a frissen kaszált szénáéra emlékeztet, értékes vegyületeket és kumarint mutattak ki benne.

... Hosszú hajtásaiból elsősorban pipaszárat, szipkákat és sétapálcákat készítenek.

... Porzós és termős virágai egy növényen fejlődnek, szélporozta.

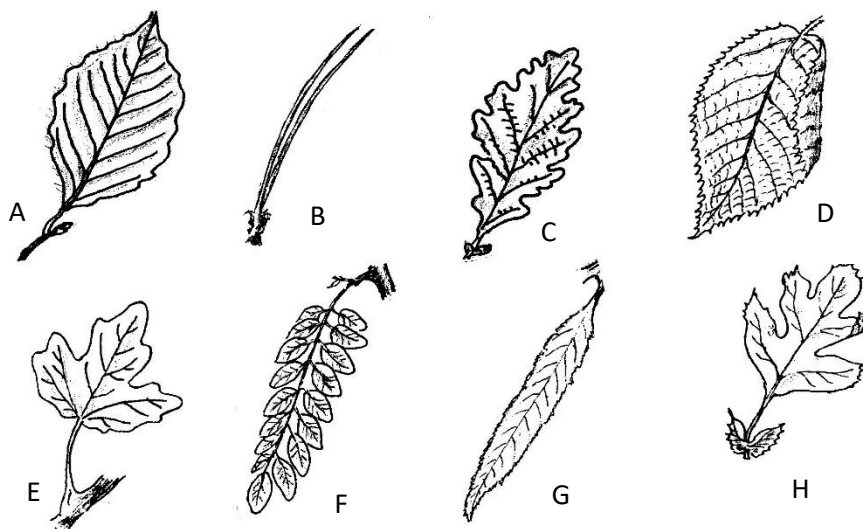
A hamis állítások egy másik fára illenek. A másik fafaj:

2. Nádai Magda Erdei számos-képes könyve sok lenyűgöző, meglepő adatot tár elénk. Megtudhatjuk belőle, hogy egy idős fa hány zsáknyi port szűr ki a levegőből évente, mennyit párologtat, hány gázpalacknyi szén-dioxidot köt le. Sőt azt is, hogy néhány hazai fán és cserjén hányféle rovar él? Mi felsoroljuk a fákat és a rovarok számát, ti írjátok a fák neve mellé a levelük betűjelét és azt, hány rovarfaj élhet rajtuk?

629, 458, 222, 178, 169, 147, 101, 12

juharok.....
füzek.....
galagonyák.....
gyertyán.....

fehér akác.....
bükk.....
tölgyek.....
fenyők.....

Legtöbb rovarfaj él:.....

Legkevesebb rovarfaj él:.....

Mivel magyarázható ez a különbség?.....

.....

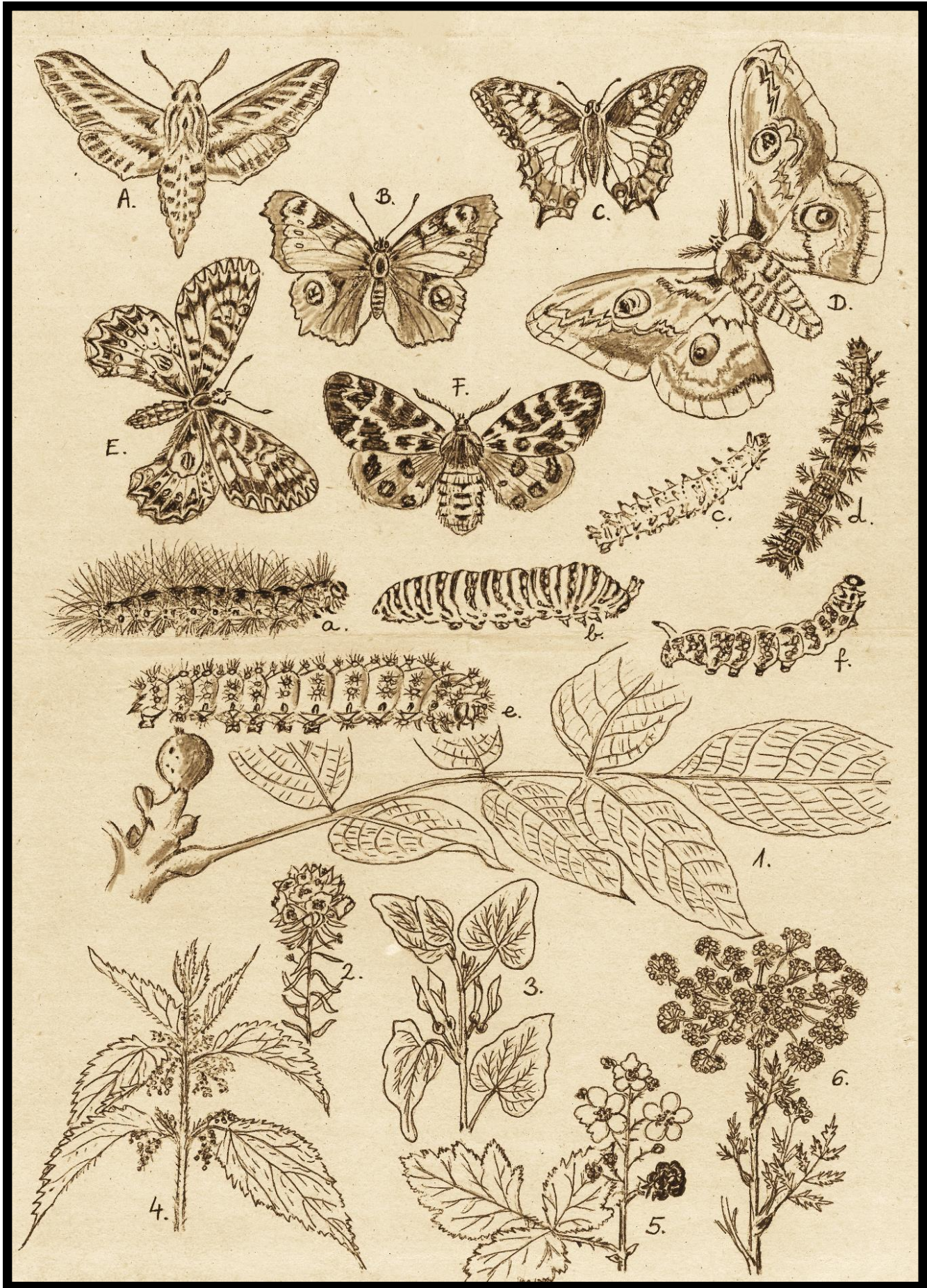
.....

.....

3. Erdőn-mezőn járva színpompás lepkék röptében gyönyörködhetünk. Ám milyen tarkák a lepkék, olyan szín- és formagazdagok a hernyók is! Érdeemes megfigyelni, hogy milyen növényeken találjuk őket, hisz igencsak válogatósak, legtöbbjük csak egy-két fajt fogyaszt szívesen.

Nevezzétek meg a lepkéket, keressétek meg a hozzájuk tartozó hernyót, s írjátok melléjük tápnövényük számát is!

- A
- B
- C
- D
- E
- F

4. Ősze fordultunk; lassan beérnek a termések, színesednek, majd lehullanak a levelek. A kopaszon, téli nyugalomban álló fát nehezebb felismerni, mint a virágzót, termést hozót, ám nem lehetetlen!

A bükkök jellegzetes, sima szürke kérgét minden természetjáró ismeri, de „kiből lesz az erdész?” Abból, aki kitalálja, mely fák kérgét mutatjuk be az alábbiakban! A fajok neveit összekevertük. Először tegyetek rendet, megkeresve a párokat (egy nevet csak egy helyre írhattok!), majd a név után írjátok a megfelelő kéreg számát!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

magas tölgy

fehér platán

rezgő cseresznye

erdei juhar

közönséges éger

magas

fehér

rezgő

erdei

közönséges

hamvas nyár
kocsányos fenyő
juharlevelű kőris
madár nyír
hegyi akác

hamvas
kocsányos
juharlevelű
madár
hegyi

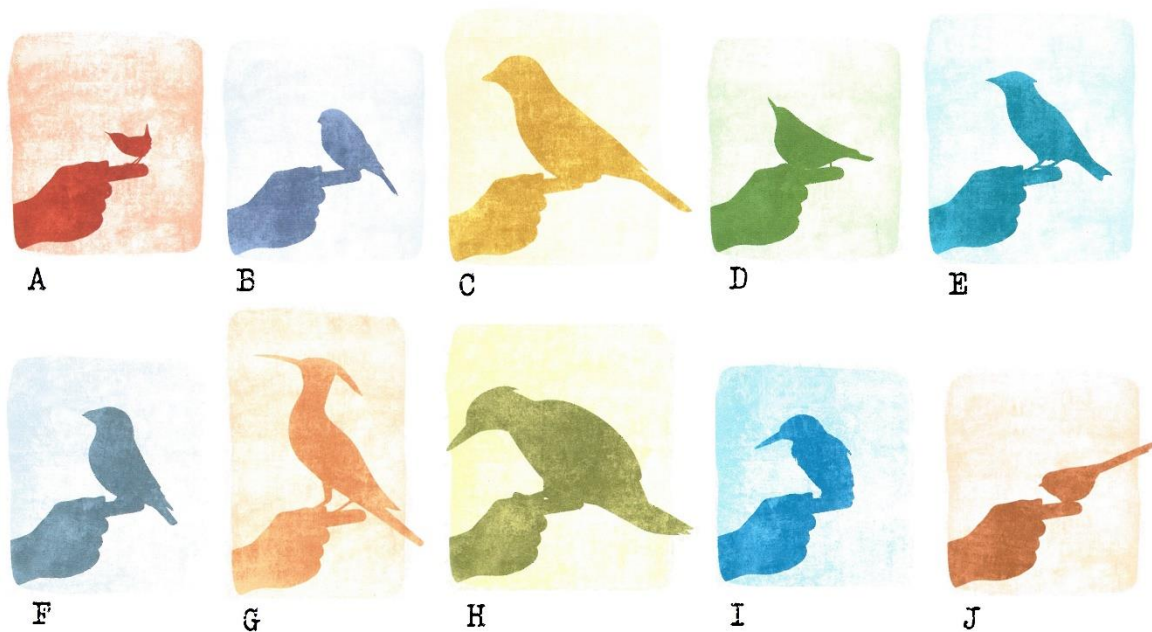
5. Százöt éve halt meg az a magyar természetkutató, aki nem csak zoológus, hanem néprajzkutató, régész és politikus is volt egyben, s a madarak atyjának is nevezték.

Ki ő?

Madarakról szól legnépszerűbb műve is, mely az 1900-as évek elején rövid időn belül több kiadást is megért.

Címe:

E könyvből idézünk. A korabeli leírások alapján ismerjétek fel a madarakat, majd írjátok a megfelelő árnykép betűjelét a faj után! Figyeljete a kézhez viszonyított természetükre is!

1.
2.
3.
4.
5.

6.
7.
8.
9.
10.

- 1.) „Eleven, nyughatatlan lakója erdőnek, bokrosnak, erdő közelében a kerteknek is. Mindent eszik, mindent felfal, mert nagy az ő torkossága. [...] A minek kemény a héjja, mint diónak, mogyorónak, azt odvakba, résekbe még gyűjtögeti is. Ezidáig nem is volna baj; de már az igenis és igen nagy, hogy zajgó úr ő kegyelme még gébicsnél, szarkánál is nagyobb fészekrabló.”
- 2.) „Szín szerint ez is olyan Isten remeke, mely röptében úgy megragyog, mint valami kék drágakő. [...] Színe védő és csaló. Hasa olyan színű, mint valami száraz levél, a hal tehát nem gyanakszik; háta meg olyan, mint a futó patak kék csilláma, ezért nem veszi észre a kerengő karvaly.”
- 3.) „Ez a nagyon népszerű madár – a miről már tengersok népies neve is tanúskodik – vándor. [...] A legelőkön fáradhatatlan kutatója az ott elterülő, hullott lepényeknek, a melyekből a nyüzsgő bogárságot, s annak álcáit kitapogatja, kiszedegeti és begyébe csúsztatja; de működik nedves, puha talajon is, a melyből kiszedegeti a hernyót, a csimazt, a pajodot, a lótetűt és ivadékát.”
- 4.) „Mindég csak pillanatokra látható és ekkor mindig felállított farkinczájával hirtelen mártogatásaival és eliramodásával még a legmogorvább embert is valahogyan gyönyörködtetheti. [...] Télen-nyáron kitart nálunk. Ennek a parányiságnak is van ám éneke, még pedig oly erős, a minőt nem is várnánk. A ki nem ismeri, keresi a madarat, a melytől ered, és elcsodálkozik a piczi művészen; az ének a kanáriéra emlékeztet és mindig szabadon ülve hallatja.”
- 5.) Ékes madár. Tollazata selymes, a fején hátraszegett, felállítható bóbíta [...] E szép madár fészkei messze északon állanak. Innen némely télen nagy tömegekben vonul le Európa középtájaira, így mihozzánk is. Ilyenkor tömegesen megszállja a borókás helyeket, [...] benyomul még a nagyvárosok kertjeibe, parkjaiba is, különösen, ha régi fákon sok a madárbogyó vagy lépbogyó [...] Szedik a berkenye és galagonya és a csipkerózsa gyümölcsét is. E madár kisebb-nagyobb seregekben jár, nagyétű és gyorsan, félig-meddig emésztő, hozzá lusta. Tavaszra kelve visszatér északi hazájába.”
- 6.) „A hol él, ott hangos tőle erdő, kert; jókorákat füttyent, akár valami juhász, a mellett mindég nagy dologban van. Egyetlen madarunk, a mely fejjel lefelé is ép oly biztosan, mint gyorsan kúszik. Csőre erős és jóhegyű; kéreg közül, repedésből mindent kifészeget, a mi kukacsz és egyéb.”
- 7.) „Ökörszemnyi, de igen hosszúfarkú, piczinke csőrű, ezért kerekfejű madárka; [...] mely sohasem pihen, s pitymallattól alkonyatig izeg-mozog, bujkál, keres; hozzá a hajlékony ágakon oly gyakorlatokat végez, a melyekhez képest a legügyesebb vásári kötél-tánczos is valóságos ólommadár. [...] Mester; azért is, mert könnyű a teste, így a legvékonyabb ág is csak hajlik és nem törik alatta, de azért is, mert hosszú farkával úgy dolgozhat; mint csak a kötél-tánczos a rúd-jával.”
- 8.) „[...] jó prédára akadva nagyon csendesen viselkedik, úgy hogy csak a kemény magvak feltörésével járó csattanások hallhatók; csőre egyenesen ilyenekre van alkotva [...] Oly cseresznye- vagy meggy-magot, a melyet az ember testsúlya csak a csizmasarokkal bír felroppintani, ez a madár csak úgy kihüvelyezi.”
- 9.) „Gyümölcsösökben tiszta áldás, valóságos felcsere a betegeskedő fának, azért kiméletet érdemel [...] de éppen oly buzgó az erdő földjén is, hol a hangyabolyokat gyalogosan keresi fel, kilyukasztatja, s mikor a hangyák nagymérgesen és tömegesen kigyülekeznek, közéjük böki hosszú ragadós nyelvét, a melyre mint valami friss lépveszőre reátapadnak, hogy pillanat alatt az ácsoló madár gyomrába vándoroljanak.”
- 10.) Fejeteteje, csőretőve köröskörül, szárnya és farka fényes fekete; dolmánya szép hamuszürke, farkcsíkja és farkalja hófehér, melle és hasa gyönyörű hajnalpiros [...] Mikor a fákat hófehér, a téli Nap hideg sugaraiban csillogó zuzmára lepi el s ez a remek színezetű madár a vékony ágon megtelepedik, a legszebb és legkedvesebb téli képet látjuk és még ezt is megszépíti mélán hangzó hívogatása [...]

6. A betűtáblán a csillaggal jelzett betűtől lóugrásban haladva (2 négyzet egyenesen, a harmadik „L” alakban jobbra vagy balra) egy hazai állatfaj nevét kapjátok. Föl, le és oldalra is indulhattok! Ha kihúzzátok a betűit, a megmaradtakból vízszintesen összeolvasva azt is megtudhatjátok, miért éppen ez a faj a feladványunk!

A	Z	É	L	L	V
F	O	A	A	R	T
K	A	O	A	Z	S
F★	N	K	É	O	T
É	L	R	S	M	T
D	Ú	A	J	E	S

Faj:

Miért?

Melyi nemzeti parkunkhoz köthető, miért?

.....

7. Színezzetek a meghatározások szerint!

Sóstói-erdő cserjéi:
világoszöld

Sóstói-erdő fafajai:
sötétzöld

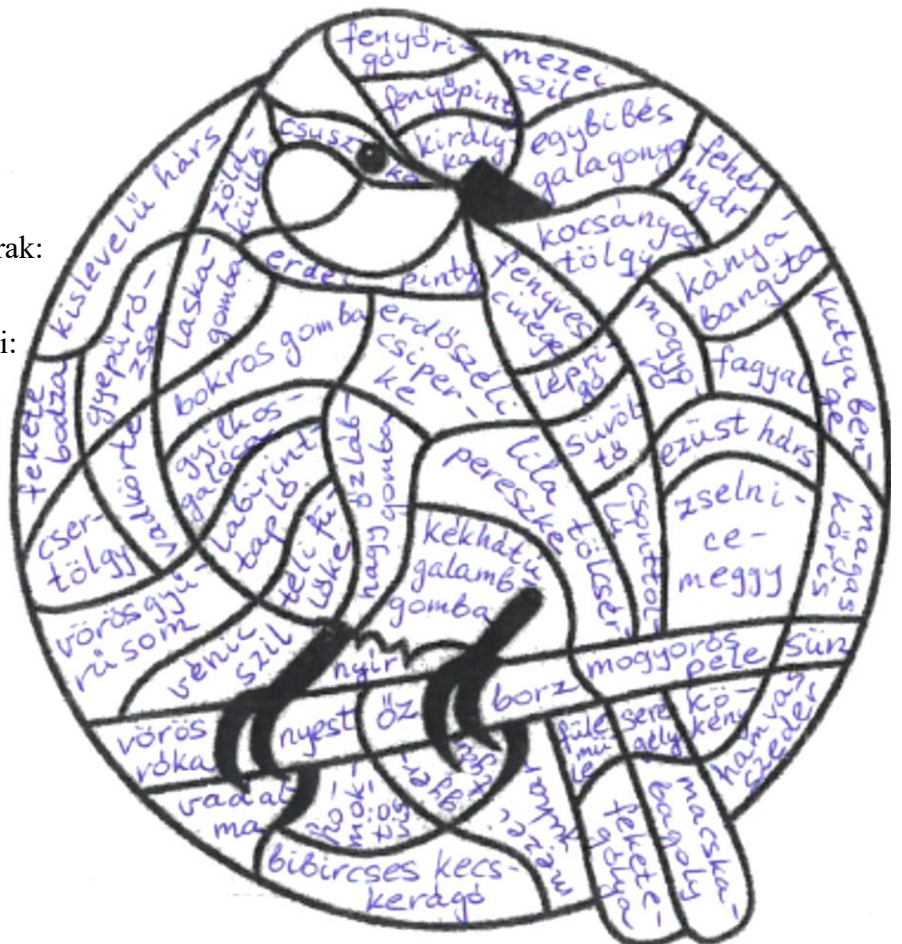
Sóstói-erdőben fészkelő madarak:
fekete

Sóstói-erdő téli madárvendégei:
kék

Sóstói-erdő gombafajai:
sárga

Sóstói-erdő emlősei:
barna

Az üres mezőket hagyjátok fehérén!

8. Erdei dupla vagy semmi!

A következő állításokra egy, kettő vagy akár három válasz is igaz lehet. (Négy soha!)
Jól gondoljátok meg azonban, mely betűjeleket karikázzátok be, mert azok, akik túl kevés vagy túl sok, esetleg annyi, de más betűt jelölnek be, mint ami a jó megoldás, nem kapnak pontot. Akik azonban pont annyit és azt, ami az állításnak megfelel, dupla pontot szereznek.

1. A mesterséges erdőfelújítás történhet:
A, maggal B, sarjjal C, csemetével D, dugvánnyal
2. A keménylombos fafajokhoz tartozik:
A, gyertyán B, akác C, hárs, D, nyár
3. A nyír fájának felhasználása:
A, értékes bútorfá B, legjobb tűzifa C, játszótéri elemek, oszlopok
D, faedények, hangszerek
4. A vadkár formája lehet:
A, döntés B, dörzsölés C, hántás D, rágás
5. Erdei faválasztékok fő gyűjtőcsoportjai:
A, tűzifa B, bútorfá C, ipari fa D, fűrészrönk
6. Erdei melléktermékek:
A, rözse B, vesszőtermékek C, papírfá D, faszén
7. Az erdő melléktermékei az erdei gyümölcsök is, például:
A, erdei szeder B, lila pereszke C, kökény D, szagos müge
8. A fatest részei:
A, hánacs B, geszt C, szíjács D, kéreg
9. A hónapok találó, régi magyar nevei közül melyik szeptember?
A, Szelek hava B, Enyészet hava C, Földanya hava D, Magvető hava
10. Mi történik szeptemberben az alábbiak közül?
A, elvonulnak a gólyák B, dámbarcogás C, gímszarvas bógés
D, nyílik az őszi kikerics

9. Soroljatok fel három olyan közmondást, amelyben hazai, vadon élő faj szerepel, vagy az erdőre, fára vonatkozik!

Az egyikhez készítenek találó illusztrációt A/4-es méretben, bármilyen technikával!

10. Hol van már a versben is felidézett, madárdaltól hangos erdő...?
Ha madár barátaink még itt is vannak, csendben készülnek a vonulásra, vagy az áttelelésre. A tavaszi erdőt járva belegondoltatok valaha abba, miről, mit énekelhetnek a madarak? Bizony nem azt, amit a költők gondolnak. A mellékelt miniképregény alapján írjatok e témáról, legalább egy-, legfeljebb háromoldalas mesét vagy történetet!

Lipi-lapos lapályon,
hepe-hupa dombháton
verőfényes nyári délben
madár-ricsaj erdőn, égen,
kelepelés, kitykotyolás,
pilitty-palatty, burukkolás,
van, ki béseg, van, ki károg,
olyan is, ki cserreg, csárog,
csirikol és girigol,
rikkant, buffog, huhukol,
hangzivatar hull az égből,
válaszének száll a földről...

(Grabócz Gábor)

Jó munkát!